

DOROTHY DAY

Imádság a békéért

Az írás eredetileg két részletben, a *Catholic Worker* című lap 1965. novemberi és decemberi számában jelent meg.

Október 1-én, pénteken kezdődött meg Rómában az a húsz nő részvételével szervezett böjt, amelyhez én is csatlakoztam. Elsősorban ezért utaztam a városba a zsinat utolsó ülészakájának idején. Reggel kijelentkeztem a szállodámból, elmentem a Szent Péter-bazilika előtt álló hatalmas térre, s az oszlopok alatt vártam Barbara Wallt és Eileen Egant. Együtt mentünk szentmisére ezen az első pénteki reggelen.

Előzetes jelentkezés nélkül nem jutottunk volna be, mivel a zsinati ülések előtti miséken mindig zsúfolásig megtelik a bazilika. A laikusok nem a főoltárnál, hanem valamelyik mellékoltárnál járulhatnak áldozáshoz. Rengeteg gyóntatószék volt körös-körül, és épülesemre azt láttam, hogy szorgosan felkeresték őket a püspökök és a bíborosok, vörös és bíbor színezetű ruháik csak úgy lobogtak utánuk. Észrevettem, hogy ugyanolyan sokáig vannak ment, mint az apácák, akikről hosszú-hosszú gyónásaik miatt mindig azt hittem, hogy aggodalmaskodók.

De azért én is el tudtam menni gyónni ezen az utolsó alkalmon, amikor a bazilikában jártam, s az öröm és a szeretet melegsége járt át attól a közösségtől, attól a családtól, ami maga az egyház. Mennyi gátat ledöntött a papság és a laikusok között, mennyire közelinek tűnnek a püspökök, amikor együtt vannak a világ minden részéről, otthon, Rómában, nem pedig külön-külön és egymástól távol ülnek püspöki trónjaikon és püspöki palotáikban!

Aznap reggel a szír rítus szerint mutatták be az énekelt misét, s ezért csak tíz óra után érkeztem meg a Róma másik felén fekvő Piazza Priscillára. A böjtre összegyűlő húsz nő itt, a kertben találkozott egymással, s a Bárka néhány férfi tagja is csatlakozott hozzánk, köztük Lanza del Vasto, akinek a felesége, Chanterelle kezdeményezte az egész böjtot. Lanza del Vasto vezette reggelente az imádságot, amelyre szentmise után gyűltünk össze: először a Miatyánkot mondtuk el, aztán Szent Ferenc békeimáját, majd a hegyi beszéd boldogmondásait. Akiknek volt hangjuk hozzá, ezután énekeltek; majd visszavonultunk a régi rendház harmadik emeletén kijelölt szobánkba, ahonnan a kertre és az égre nyílt kilátás.

Minden egyes napnak megvolt a pontos beosztása. Negyed nyolckor mise volt, majd együtt imádkoztunk. Kilenc órától délig csendben a szobánkban tartózkodtunk, olvastunk, írtunk vagy imádkoztunk. Napközben és éjszaka egyikünk mindig imavirrasztást tartott. Délben kimentünk a kertbe, és közösen szövegeket olvastunk. Olvasmányaink közé tartozott Martin Luther King egyik könyve és Paul Gauthier munkásságáról is olvastunk, aki az Ács Jézus Társai nevű közösséget alapította Názáretben. Majdnem mindenkinél varrni- és kötnivaló is volt.

A fonott székek kényelmesek voltak, a kertet betöltötte a fenyőfák, az eukaliptuszok és a gyógynövények illata, s minden nap melegen sütött a nap. A Bárka más tagjai, akik kiállítást szerveztek az erőszakmentességről, szintén felkerestek minket, s a kiállítás látogatóiról és azokról a zsinati atyákról meséltek, akikkel szót váltottak.

Délután négykor előadást tartottak papok, hat órákor pedig eljött hozzánk egy francia orvos, aki megvizsgálta az egészségi állapotunkat. A böjt során két nő megbetegedett, és kénytelen volt ágyban maradni, ezért az előadásokat Chanterelle szobájában tartottuk. Hétkor vagy nyolckor ismét imádkoztunk, aztán szilenciumot tartottunk, és ezután már csak az alvás volt hátra — már azoknak, akik tudtak aludni.

A magam részéről egyáltalán nem gyötört éhségérzet, fejfájás vagy hányinger, pedig az efféle böjt első napjaiban mindig jelentkezni szokott, de böjtömet részben a világszerte éhezõ emberekért ajánlottam fel, s úgy éreztem, hogy egészen szokatlan fájdalmaim adódnak. Soha nem éreztem még ilyen jellegű fájdalmat: mintha a csontvelõmíg hatolt volna, amikor éjszakánként nyugovóra tértem. Talán az öblös ágy volt az oka. Talán az ólomsúlyú takaró, amely annyira nehéz volt, hogy alig tudtam megfordulni alatta. Mindesetre az éjszakáimban bőven volt annyi vezeklés, hogy kipótolja, ami hiányzott a békésen és nyugodtan telõ nappalból. Érdekes módon a böjt végén nyomtalanul elmúltak a fájdalmaim, és azóta sem tértek vissza. Nem emlékeztettek azokra az ízületi fájdalmakra, amelyeket csak fokoz a feszültség és a fáradtság. Hatvannyolc éves vagyok, hozzászoktam már ezekhez, tudom, hogy a korral járnak, s tudom, hogy elválaszthatatlanok a munkában töltött élettõl, amely a szegények osztályrésze. Annyiszor látom a Puerto Ricó-i családokban a nagymamákat, akik kiveszik a részüket a gyerekekkel kapcsolatos fáradalmakból, a háztartásból, a fõzésbõl, a varrásból, segítenek a családanyának és a családapának, aki kemény munkával igyekszik jobb életet biztosítani gyerekeinek. Örülök, hogy átérezhetem kínlódásaikat.

Ez a böjt során jelentkező fájdalom viszont mintha a csontomig hatolt volna, s azt éreztem, hogy csekély mértékben átélhetem a világban uralkodó éhezést. Istenem, segíts meg minket, akik a világ leggazdagabb országában élünk és oly nehezünkre esik a szegénység önkéntes vállalása!

Október 10-ének éjszakáján véget ért a tíznapos böjt, amelynek során csak víz érintette ajkunkat. Bár nehéz volt, csupán jelzésértéke volt, azokhoz a problémákhoz képest, amelyek világunkat sújtják. Apró áldozat volt, amelyet felajánlottunk, a szegény özvegy fillérje, néhány kenyér és hal. Legyünk azon, hogy a jövõben többször váljunk majd hasonlóra.

*

Ma reggel azt az örömteli hírt adta tudtul a rádió, hogy a II. Vatikáni zsinat nagy többséggel elfogadta a modern világban élõ egyháznak

szentelt dokumentumot, amely egyértelműen elítéli a nukleáris fegyverkezést. E nyilatkozat megszületéséért fáradoztunk és imádkoztunk.

Ami azt illeti, hogy milyen kérdéseket fog felvetni ezt az elítélés az emberek szívében és értelmében, katolikusokéban és nem katolikusokéban egyaránt — csak azt érzem, hogy ezek a kérdések és a rájuk adott válasz kísérletek mindenki életében világosabb tudást és érzékenyebb lelkiismeretet fognak eredményezni. Ahogyan Peter Maurin szerette mondogatni: a gondolkodás megtisztulásával fognak járni, olyan szellemiség kialakulásához, amelynek meg kellene előznie a cselekvést. Biztos vagyok benne, Peter úgy vélte, hogy a tetteink túl gyorsan követik a gondolatainkat, s ezért nagyon tökéletlenek. De én mindig úgy éreztem, hogy Assisi Szent Ferencnek igaza van, s nem lehet ismeretünk arról, amit nem teszünk meg, és tanulni tudunk a tetteinkből, még ha súlyos hibákat, sőt bűnöket is követünk el. Isten jót tud kihozni a rosszból, abból a rosszból, amely a mi szabad akaratunkból fakad. Súlyos árat kell fizetnünk a felismeréseinkért, de ettől még érvényes az ígélet: „minden a javukra válik azoknak, akik szeretik Istent”, akik szeretni akarják, akik szeretni igyekeznek őt. Más szóval bízunk csak abban az ígéletben, hogy „keresetek és találtok, kopogjatok, és ajtót nyitnak nektek”. És mivel Istennél nincs idő, egyidejű egymással az ígélet, a rátalálás és a keresés. Még akkor is, ha valaki téves lelkiismeretének szavára hallgat.

Ennyiben pedig szerintem már választ is kapunk arra a kérdésre, hogy a Katolikus Munkásnál vajon úgy véljük-e, halálos bűnt követ el, aki részt vesz a háborúban. Annyiszor feltették már nekem ezt a kérdést egyetemisták, hogy azt hiszem, folyamatosan meg kell próbálnunk választ adni rá, még akkor is, ha csak hiányos és homályos feleletre futja az erőnkből. Úgy vélem, a válasz a motivációink, a szándékaink szféráját érinti. Ha valaki tényleg azt hiszi, hogy a rosszal száll szembe, és a jóra törekszik, ha tényleg azt hiszi, hogy a közjóért fáradozik, akkor mindenkitől függetlenül követnie kell a lelkiismeretét. Ám így is kötelessége, hogy tanulással és mások véleményének meghallgatásával csiszolja a lelkiismeretét, s figyelembe vegye, amit ellenfelei mondanak.

Amint felmerül a lelkiismeret kérdése, máris követi az engedelmesség, az egyház és az állam iránt tanúsítandó engedelmesség problémája, bár az idevágó előírások nem mindig közvetlenül szólnak hozzánk, laikusokhoz, s nem várnak tőlünk olyan engedelmességet, mint a papságtól. Sokszor elmondtuk már, hogy a Katolikus Munkás mindig is nagy szabadságot élvezett a New York-i főegyházmegyében. Kaptunk persze elmarasztalást is — amikor például azt tanácsoltuk a fiatal férfiaknak, hogy ne menjenek el a sorozásra; amikor a társadalom testét emésztő ráknak bélyegeztük a kapitalizmust, akár csak Giuseppe Dalla Torre, az *Osservatore Romano* munkatársa; sőt egy alkalommal azért is, mert a katolikus szót használjuk.

Sokszor idézik azt a megjegyzésemet, miszerint engedelmeskednék, ha Francis Spellman bíboros azt kérné, ne írjak többet a háborúról. Ezzel kapcsolatban szeretnék tisztázni pár dolgot: először is, nem tudom elképzelni, hogy Spellman bíboros ilyen kéréssel állna elő, mivel mindig tiszteletben tartotta a lelkiismereti és a szólásszabadságot. Ha viszont mégis bekövetkezne ez a nem túl valószínű eset, azt mondtam, engedelmeskednék. És ezért máris nekem szegezik a kérdést: „Hát nem lelkiismereti kötelességünk, hogy szembeszegüljünk a tekintéllyel? Nem idézted te is Szent Pétert, aki szerint inkább Istennek kell engedelmeskednünk, mint az embereknek?”

Erre azt válaszolnám (és könnyebb is válaszolnom most, miután a zsinat ennyire egyértelműen nyilatkozott), hogy mivel tisztelem Spellman bíborost, és hiszem, hogy Isten jóváteszi a hibáinkat, az enyémeiket és az övéit egyaránt, ezért engedelmeskednék. Elég sok fejfájást okoztunk már az egyházmegyei hivatalnak, és biztos vagyok benne, hogy az országban sok-sok püspök örül, hogy nem az ő egyházmegyéjében tevékenykedünk. Semmi kivetnivaló nincs abban, hogy a keresztény forradalomnak (amelynek pacifista törekvései még éppen csak elkezdődtek) ugyanúgy fáradságosan kell előrehaladnia, ahogyan az elmúlt harminc évben is próbált. Imádkozzunk azért, hogy folytatódjon.

És hogy milyen változásokat fognak előidézni a zsinati nyilatkozatok? Azonnal semmilyen, amint akkor sem változott meg egy csapásra minden, amikor XI. Piusz elítélte az olaszországi fasizmust. A pápák megnyilatkoznak, ahogyan legutóbb VI. Pál is az ENSZ-ben, de a háborúk folytatódnak. Ujjongva és örömmel fogadják szavaiikat, és látszólag egyetértés övezi a mondandójukat, de az események folyására nem sok hatással van ez, legalábbis nem *azonnal*. Hosszú távon azonban, rengeteg vérontás után e szavaknak, e megnyilatkozásoknak igenis van hatásuk a történelem folyására, amely fokozatosan az emberi szabadság elismerése, az Isten képére és hasonlatosságára alkotott ember méltóságának elfogadása felé halad — függetlenül attól, hogy kommunistákról vagy imperialistákról, oroszokról vagy amerikaiakról, észak- vagy dél-vietnámiakról van-e szó. Minden ember testvére egymásnak, Isten azt akarja, hogy mindenki üdvözljön, s mi nap mint nap azt imádkozzuk: legyen meg a te akaratom, amint a mennyben, úgy a földön is.

A minap egy indiai jezsuita pap keresett fel minket az irodánkban. A vietnámi háborúról mesélt, és látszott, hogy földrajzilag közelebb van hozzá, mint mi. A jól ismert érvet hangoztatta: ha Vietnám a kommunistáké lesz, egész Ázsiát megkaparintják.

„Mégis mit kellene tennünk?” — kérdezte. Keresztény nézőpontból (és egyben jezsuita nézőpontból) csak Loyolai Szent Ignác példájára tudtam rámutatni, aki legelőször is letette az összes fegyverét, majd kórházban sietett a szegények szolgálatára (ebből is élt), aztán pedig beiratkozott az egyetemre, hogy tanuljon.

Ha egy családanya, egy háziasszony azt kérdi, vajon ő mit tehet, csak Szent Teréz útjára tudok utalni, a kis útra, amelyet oly gyakran félreértenek és semmibe vesznek. Teréz mindent Isten szeretetéért tett, még azzal is kibékült, hogy állandóan egy idegőrlő idős nővér társaságában kell lennie. A saját szívében kezdett tenni a békéért, akkor is kész volt szeretni, amikor nehéz volt szeretnie, s így növekedni kezdett a szeretetben, fokozva a világban létező szeretet mértékét, nem is beszélve a békééről.

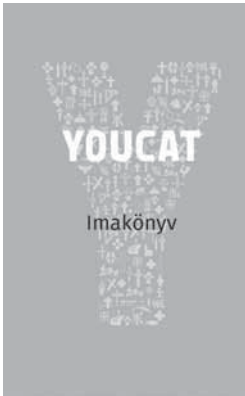
Newman azt írta: „Növeljük szívünkben a vallás mértékét, s ettől a világban is növekedni fog. Aki azon van, hogy saját szívében teret adjon Isten országának, a világban is előmozdítja.” Ugyanilyen helyzetben vannak a papok is, bárhol is legyenek, foglalkozzanak bár a háború problémájával vagy a szegénységgel. Írjon vagy mondjon bármit, tanulmányoznia kell a kis utat, amely az egyetlen, amelyen a szegények járnak tudnak, s az egyedüli alternatíva az állam tömegútjához képest.

Ahogy XXIII. János pápa mondta annak a zarándokként Rómába érkező hetvenöt nőnek, aki köszönetet mondott neki *Pacem in terris* kezdetű enciklikájáért: „A béke a ti szívetekben kezdődik, a ti családokban, osztálytermetekben, irodákban, plébániákon és utcákban.”

Alulról kell elkezdenünk az építkezést, a jászol szegénységétől, a munkától, akárcsak a Názáretinek, s faluról falura, városról városra kell járnunk, ahogyan kétezer évvel ezelőtt Jézus is tette. Mivel pedig ezer év annyi, mint egyetlen nap, a kereszténység pedig csak két-napos, legyen bátor a szívünk, és kezdjük el még ma.

Görföl Tibor fordítása

A VIGILIA KIADÓ AJÁNLATA

YOUCAT
Imakönyv

A közkedvelt YOUCAT sorozat legújabb darabja, az Imakönyv régi hiányt pótol. Két-heti beosztásban tartalmaz reggeli és esti imákat: „Utam Istennel”, „Isten útja velem”. A második rész pedig különböző alkalmakra szóló fohászokat közöl. Régi korok és kortársaink imádságai segítenek abban, hogy kapcsolatba kerüljünk Istennel, rátaláljunk az ő békéjére, és erőt merítsünk belőle. Ahogy Avilai Szent Teréz írja: „Az imádság szerintem nem más, mint baráti beszélgetés; gyakran és szívesen találkozom vele, akiről tudom, hogy szeret”. A könyvet fényképek és apró rajzocskák színesítik. Ára: 3.500 Ft

Megvásárolható vagy megrendelhető:

1052 Budapest, Piarista köz 1. Honlap: www.vigilia.hu

Telefon: 36-1-486-4443 E-mail: vigilia@vigilia.hu